

PANEL

AFETLERDE HABERLEŞME VE ELEKTRİK

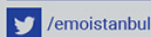
1 Ekim 2016

Şişli Kent Kültür Merkezi
Saat: 09:00 - 18:00

TMMOB
Elektrik Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

Ergenekon Mah. Cumhuriyet Cad. Adlı Han No:173/3 Harbiye - İstanbul
Tel: 0212 259 11 50 - Faks: 0212 258 36 55

/emoistanbul

/istanbulemo

istanbul@emo.org.tr

HABERLEŞME VE ELEKTRİK SİSTEMİMİZ GÜNDELİK YAŐAMIMIZIN BİR PARÇASI HALİNE GELEN AFETLERE HAZIR MI?

Türkiye’de afet sözcüğü ile akla ilk gelen deprem olmakla birlikte, afet olgusu ülke genelinde tsunami, göktaşı, volkan, heyelan, çığ, akma, düşme, çökme, fırtına (kasırga=siklon=tayfun), hortum, deniz kabarma ve taşması, aşırı yağışlara bağlı sel ve su baskınları, kar, donma, aşırı sıcaklar, kuraklık, orman yangınları ve salgın hastalıklar olarak çeşitlenmektedir.

Bugüne kadar yapılan bilimsel çalışmalar, doğal afetlere neden olabilen deprem, kuraklık, volkanik patlama ve fırtınalar gibi doğal olayların oluşumu üzerinde herhangi bir etkiye sahip değildir. Özellikle bunların önlenmesi açısından yapılabilecekler son derecede sınırlıdır. Ancak bu sınırlılık, afetlerin önceden tahmin edilebilir olması, yıkıcı etkilerinden kurtulmak veya bunların toplum üzerindeki etkilerini en aza indirmek için araştırmalar yapılması, çeşitli planlar geliştirilmesi ve bunların uygulamaya konulması yönünde, devlet kurumlarından sivil toplum kesimlerine kadar her türlü gücün koordineli olarak etkin hale getirilmesi yönünde çalışma yapılmasının önünde engel değildir.

Çağdaş Afet Yönetimi, afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılabilmesi için, afete yol açabilecek tehlike ve risklerin iyi bilinmesini, bu tehlike ve risklerin olaylar meydana gelmeden önce önlemlerinin alınmasını, en akılcı yol ve yöntemlerle yıkımların ortadan kaldırılmasını veya yol açabilecekleri olumsuz etkilerin azaltılmasını sağlamak üzere hayata geçirilecek topyekun bir mücadeledir. Bu mücadele içerisinde, tek tek bireylerden en yetkili makamlara kadar, herkese görev ve sorumluluk düşmektedir. Çok sık afete maruz kalan ülkelerde, devletle beraber özel sektör ve gönüllü organizasyonlarının da sorumluluk altına girdiği ve afete karşı topyekun bir mücadeleye girişildiği gözden kaçırılmamalıdır.

Afet Çeşitleri ve Yıkıcı Sonuçları

Türkiye, öncelikle bir deprem ülkesidir ancak son yıllarda özellikle çarpık kentleşme ve doğayı umursamayan çevre politikaları sonucunda sık sık gündemimize giren diğer afetler de can ve mal kaybı açısından giderek önem kazanan doğa olayları haline gelmektedir. Bu gerçekliğin diğer bir yanı da deprem dışındaki afetlerin öngörülebilirliğinin ve alınacak önlemlerin daha mümkün olmasıdır. Bunun için tüm afetlerin bütünlüklü bir plan içinde ele alınması ve gerekli önlemlerin toplumun bütün kesimleriyle birlikte ortak bir strateji içinde değerlendirilerek hayata geçirilmesi, giderek yaşamsal bir gereklilik halini almaktadır.

Aşağıda sadece 2015 yılında ülkemizde meydana gelen afetler ve yol açtığı yıkımların dökümü bulunmaktadır.

Türkiye’de 20 yılda oluşan afetler ve sonuçları

TÜRKİYE

1995-2004 yılları arasında kayıtlı ölen insan sayısı	20,098
1995-2004 yılları arasında kayıtlı etkilenen insan sayısı	5,588,392
2005-2014 yılları arasında kayıtlı ölen insan sayısı	2,041
2005-2014 yılları arasında kayıtlı etkilenen insan sayısı	155,680
2014 yılında kayıtlı ölen insan sayısı	410
2014 yılında kayıtlı etkilenen insan sayısı	462

2015 yılı içerisinde meydana gelen doğa kaynaklı (jeolojik ve meteorolojik) afetlerin dağılımı aşağıdaki harita üzerinde gösterilmiştir.

Türkiye ve yakın çevresinde 2015 yılında meydana gelen doğa kaynaklı afetlerin dağılımı.

1995-2004 yılları arasında kayıtlı ölümlerin sayısı 20.098, kayıtlı etkilenen insan sayısı 5,588,392; 2005-2014 yılları arasında kayıtlı ölümlerin sayısı 2.041, kayıtlı etkilenen insan sayısı 155.680; 2014 yılında kayıtlı ölümlerin sayısı 410, kayıtlı etkilenen insan sayısı 462 olup, 2015 yılı içerisinde meydana gelen doğa kaynaklı (jeolojik ve meteorolojik) afetlerin dağılımı yukarıdaki harita üzerinde gösterilmiştir.

2015 Yılında Ülkemizde Yaşanan Afetler (*)

“2014 ve 2015 yıllarında şans eseri ölümcül depremlerin yaşanmadığı ülkemizde daha çok hava kaynaklı afetler etkili oldu. Aşırı yağışların özellikle kentlerde sele ve felakete dönüştüğü 52 olayda toplam 20 kişi hayatını kaybetti. Avrupa Şiddetli Hava Koşulları Bilgi Bankası verilerine göre Türkiye’de 39 önemli fırtına olayı yaşandı.

Ülkemizde 2015 yılında meydana gelenler arasından seçilen en önemli 10 afet:

1. Artvin’de sel: 23 Ağustos’ta Artvin’de gece başlayan ve sabaha kadar süren sağanak yağış nedeniyle Arvahi, Hopa ve Borçka ilçelerinde su baskınları ve heyelanlar meydana geldi. 6’sı heyelandan olmak üzere 8 kişi öldü, 19 kişi yaralandı, 3 kişi kayboldu. Arhavi-Hopa-Fındıklı arasında Karadeniz sahil yolu ulaşımına kapandı. Özellikle Hopa ve Arhavi ilçelerinde tüm

sokakları su basarken, alt katlardaki evler ve işyerleri zarar gördü. Arhavi’de Hacılar mahallesinde iki dere taşıtı, birçok araç sel suları nedeniyle mahsur kaldı. Hopa ilçesinin tamamı da selden büyük oranda etkilendi. Özellikle sahil bölgesindeki TIR garajları çamurla kaplanırken, birçok araç sular altında kaldı. Sundura mahallesinde boş durumdaki 4 katlı bina yıkıldı. Sel sularının yolları yıkması nedeniyle pek çok kişi evlerinde mahsur kaldı. Artvin’de metrekaareye 255 kg yağmur düştü.

2. Edirne’de sel: Şubat başında Edirne’de Yunanistan ve Bulgaristan’daki aşırı yağışların ardından Tunca ile Meriç nehirlerinin suları rekor düzeyde yükseldi. 5 bin kişinin yaşadığı Karaağaç mahallesinde çok sayıda aile tahliye edildi. Sel baskını için 100 yılın felaketi yorumu yapıldı.

3. Bodrum’da sel: 22 Eylül’de Bodrum’da akşam saatlerinde 3 saat süreyle etkili olan sağanak yağmur, Kurban bayramı öncesi hayatı felç etti. 24 saatte metrekaareye 230 kilogram yağmurun düştüğü Bodrum, dağlardan gelen sel sularıyla büyük bir karmaşa yaşadı. Geçmişte dere olan, sonrasında betonlaşan kent merkezinde sel suları onlarca otomobili metrelerce sürükledi. Bu araçlar üst üste binince caddeler tıkanı ve su daha da yükseldi, ev ve işyerlerine sular doldu. Üçkuyular Caddesi, Dere Sokak, Hamam Sokak, Atatürk Caddesi, Cevat Şakir Caddesinde sel sularının yüksekliği iki metreyi aştı. Kaldırımlar söküldü, asfaltlar yarıldı. Selden, son yıllarda sayıları artan dev alışveriş merkezleri de nasibini aldı. Son teknolojiyle inşa edilen bazı alışveriş merkezlerinin içi diz boyu su doldu. Yağmurun şiddetini kaybetmesiyle kurtarma çalışmaları başladı. 1988 yılından bu yana bu şiddette selin görülmediği Bodrum’da can kaybı yaşanmaması tek teselli kaynağı oldu.

4. Lodos afeti: 30 Ocak ile 1 Şubat tarihleri arasında Türkiye’nin batısında etkili olan şiddetli rüzgâr ve olumsuz hava koşulları nedeniyle 8 kişi yaşamını yitirdi. Meteoroloji Genel Müdürlüğüne göre; güney ve güneybatı yönlerden saatte 60-80 km hızla esen fırtına, Marmara bölgesini ise 80-100 km şiddetle vurdu. Lodos, İstanbul’da sabah saatlerinden itibaren etkili oldu. Barbaros Bulvarında devrilen ağaç trafiği durdurdu. Denizde dev dalgalar oluştu. Vapur, deniz otobüsleri ve uçak seferleri iptal oldu. Dört günde, 297 çatı uçması, 229 ağaç devrilmesi, 450 tehlike arzeden parça (tabela, direk vb) devrilmesi olayına müdahale edildi. Pendik, Kartal, Kadıköy, Zeytinburnu sahillerinde sulardan etkilenen 97 araç çekilerek kurtarıldı. Lodos, Bursa’da gece şiddetlenerek hızı saatte 107 kilometreyi buldu. 35 binanın çatısı uçtu, çok sayıda araç devrildi.

Çanakkale Boğazında 100 km hızla esen rüzgâr, denizin rengini kahverengiye çevirirken yüzeyi çöple kaplandı. Feribot seferleri yapılamayınca Eceabat’ta 2, Çanakkale’de 5 km’ye ulaşan araç kuyrukları oluştu. Ayrıca Gökçeada ve Bozcaada feribot seferleri de yapılamadı. Kocaeli de şiddetli lodostan etkilenen kent oldu. Binaların çatı ları uçtu, ağaçların dalları kırıldı. İzmit Körfezinde deniz seviyesi yaklaşık 1,5 metre yükseldi.

5. Türkiye’de hortumlar: YTÜ Doğa Bilimleri Araştırma Merkezi verilerine göre 2015 yılında Türkiye’nin hemen hemen tüm bölgelerinde hortumlar oluştu. Toplam 43 hortum vakası meydana geldi. Avrupa Şiddetli Hava Koşulları Bilgi Bankası verilerine göre 29 Akdeniz ve Avrupa ülkesinde karada ve denizde 492 hortum oluştu. Avrupa sıralamasına bakıldığında Rusya 121 hortumla birinci, Yunanistan 86 hortumla ikinci, İtalya 62 hortumla üçüncü, Türkiye 43 hortumla dördüncü, Almanya 37 hortumla beşinci sırada yer aldı.

6. Yaz dönemi çeken akıntı boğulmaları: Yüzme mevsiminin başladığı yaz aylarında özellikle dalga rejiminin düzensiz olduğu kıyılarda oluşan “çeken” ya da “rip” akıntıları bilgisizlik ve ilgisizlik nedenleriyle ölümlere neden olmaya devam etmektedir. TÜİK’e göre çoğu bu nedenle her yıl ortalama 643 kişi boğularak ölmektedir.

7. Ocak ve Şubat ayları aşırı kış koşulları: Türkiye, orta Akdeniz üzerinden gelen alçak basınç merkezi ve yağışlı hava ile Balkanlar üzerinden gelecek soğuk havanın etkisi altına girdi. 20’den fazla ilde yoğun kar yağışı etkili oldu. Kar yağışı özellikle İstanbul, Tekirdağ, Kocaeli, Sakarya, Bilecik, Eskişehir, Kütahya, Afyon, Uşak, Manisa, Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Bolu, Düzce, Zonguldak, Bartın, Kastamonu, Karabük, Isparta ve Erzincan dolayında yoğunlaştı. 11 Şubat’ta İstanbul’da ilköğretim okulları tatil edildi. Uludağ’da kar kalınlığı 3 metreye ulaştı. 10-11 Şubat’ta Türk Hava Yolları 83 uçak seferini karlı hava koşulları nedeniyle iptal etti. 12 Şubat’ta bazı uçaklar rüzgâr nedeniyle Sabiha Gökçen Havaalanına inemedi. Ayrıca, İDO bazı seferlerini iptal etti. Yoğun kar yağışı nedeniyle Ağrı, Bingöl, Erzurum, Sivas, Ankara, Kayseri, Bitlis, Ardahan, Muş, Uşak ve Kars’ta hayat felç oldu. Pek çok ilde okullar tatil edildi. Şubat ayının ikinci yarısında ise bu kez Sibiryâ üzerinden gelen ve kuzeybatı Türkiye’yi, özellikle de Trakya’yı etkisi altına yoğun kar yağışı hayatı kilitledi. Ağaçlar devrildi, çatılar çöktü, TEM otoyolunda TIR’lar kontak kapattı. Kar yüzünden çok sayıda trafik kazası meydana geldi, binlerce köy yolu kapandı, uçak seferleri iptal edildi. İstanbul, Sakarya, Eskişehir, Bolu, Afyonkarahisar, Denizli, Sivas, İzmit, Konya’da okullar bir kez daha tatil edildi.

8. Konya Karapınar’da çökme: 15 Mayıs’ta irili- ufaklı 100’ün üzerinde obruğun bulunduğu Karapınar’da, ilçe merkezinin yaklaşık 18 kilometre kuzeyindeki Küllükuyu yaylasındaki bir tarlada çökme sonucu yaklaşık 7 m çapında, 30 m derinliğinde bir obruk oluştu. Olay sırasında ölen ya da yaralanan olmadı.

9. Trabzon’da çığ: AFAD verilerine göre 10 Ocak’ta Trabzon’un Çaykara İlçesi, Kovalan mevkinde meydana gelen çığ düşmesi sonucunda, 5 işçi çığ altında kalarak hayatını kaybetti.

10. Düzce’de 73 heyelan: Dağlık ve engebeli bir coğrafi yapıya sahip olan Düzce’de 6-11 Ocak 2015 tarihleri arasında yağın kar yağışı sonrası hızlı bir şekilde eriyen karlar 67 köyde 73 noktada heyelana neden oldu. Heyelan nedeniyle köy yollarında ulaşım aksadı.

(*) (TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası, 2015 Yılıın Doğa Kaynaklı Afetleri “Dünya ve Türkiye” /TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Yayınları, 2016.)

Görmezden Geline Sorunlar

Bu yaşananlar üzerinden; üniversiteler, bilim çevreleri, meslek odaları ve konuya duyarlı medya organlarının gerek 1999 Marmara depreminden gerekse diğer afelerden sonra yıllardır ısrarla gündeme getirdiği sorunların çözümünü doğrultusunda adım atmayan siyasi iktidarların, kaçak yapılaşmadan, çarpık kentleşmeden, mühendislik hizmeti almadan yapı üretilmesinden, afete hazırlık bilincinin güdük kalmasından birinci derecede sorumlu olduğunu bir kez daha hatırlatmak gerekiyor.

Sorunların başında:

- Ülkemizdeki yapı stoğunun güvenli ve sağlam olmaması, pek çok ruhsatsız ve mühendislik hizmeti alınmayan kaçak yapı üretilmesi,
- Sayıları 20 milyon civarında olan yapı stoğunun büyük oranda yenilenmemesi ya da güçlendirilmemesi,
- Betondan demire kadar birçok yapı malzemesinin nitelikli olmaması,
- Nitelikli tasarım-uygulama ve denetim ilişkisinin yerine getirilmemesi,
- Yapı envanterinin çıkarılmamış olması gelmektedir.
Özellikle;
- Ülke nüfusunun büyük çoğunluğunu barındıran 11 büyük kentin ve büyük sanayi tesislerimizin yüzde 75'inin deprem tehlikesi altında bulunması,
- Dere yataklarının imara açılması, imar çalışmalarında afet tehlikesinin ciddi olarak gözetimelememesi,
- Afet bilincinin oluşturulmasının, toplumsal eğitim sürecinin bir parçası haline getirilmesi gerekirken, bu konuda her hangi kayda değer bir adımın atılmaması,
- Afetlere ve acil müdahale planına ilişkin ilgili yerel yönetim organlarının, üniversitelerin, meslek odalarının ve sivil toplum organizasyonlarının sürece etkin olarak katılmaması,
- Afet anına ve sonrasına ilişkin bütünlüklü bir planın, afetlere ilişkin uygulanabilir bir mevzuatın bulunmaması ya da yetersiz olması sayılabilir.
- Her ne kadar 1999 Marmara depremi sonrasında gerek mevzuatta gerekse acil müdahale planlarının oluşturulmasında önemli adımlar atılmaya çalışılsa da , 12 yıl sonra meydana gelen Van depreminde aynı yıkım sonuçlarıyla yüz yüze gelmek, yukarıda dökümü verilen diğer afetlerde tekrarlayan birçok can ve mal kaybıyla karşılaşmak ise benzer olumsuzlukların devam ettiğinin birinci dereceden kanıtı sayılmalıdır.

Söz konusu eksiklikleri başlıklar halinde saymak gerekirse:

1. Zemin etütleri yeterli olarak yapılmamıştır.
2. Yapı denetim sistemi kamusal bir anlayışla oluşturulmayan bağımsız denetim kuruluşları ile yapılmamaktadır.
3. Kentsel dönüşüm projeleri bütün afet planları gözardı edilerek ve tamamen rantasal bir anlayışla yaygınlaştırılmaktadır.
4. Afet toplanma alanlarının büyük bir kısmı çarpık yapılaşmaya ve kentsel dönüşüm projelerine kurban edilmiştir.
5. Afet sonrası İstanbul trafiği ve Acil Ulaşım Yollarının durumu içler acısı bir durumdadır. Bu yolların büyük bir kısmı ya yapılaşmaya ya da otoparklara kurban edilmiştir. Kavşak tasarımları afet sonrası acil gereksinimlere uygun değildir.
6. Trafik sinyalizasyon sistemini afet sonrasında da kullanılabilir kılabacak bir plan bulunmamaktadır.
7. Afet sonrasında insanların en temel ve yaşamsal hakkı olan haberleşme sisteminin ayakta tutulabilmesi için gerekli çalışmalar yapılmamaktadır.
8. Tsunami ve sel olasılığına karşı gerekli bilgilendirme ve tatbikat yapılmamaktadır.
9. Afet bölgelerindeki sanayi tesisleri, atık tesisleri, enerji ve yakıt hatlarının yaratacağı tehlikelere karşı (yangın, patlama vb.) gerekli ve yeterli tedbirler alınmamaktadır.
10. Doğalgaz projeleri, LPG depolama ve dolun tesislerinin konumları olası bir afet planı dahilinde planlanmamaktadır.

Bunlar ve benzeri onlarcası sayılabilecek eksikliklerin varlığı, ülkemizi ve bu topraklar üzerinde yaşayan başta İstanbullular olmak üzere tüm halkımızı afet durumunda ağır bir bedel ödemeye mahkum etmekte ve bir an önce gerekli önlemlerin ve iyileştirme çalışmalarının makro bir plan dahilinde yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Afette Elektrik ve Haberleşme İhtiyacının Karşılabilmesi

Her türlü afette can ve mal güvenliğinin sağlanması ve gündelik yaşamın sürdürülebilmesi için en temel ihtiyaçların içinde enerji ve haberleşme konuları yer almaktadır. Gerek afetlere müdahale anında gerekse afet sonrası süreçte sürekli ve yeterli enerji ve haberleşme olanaklarının sürdürülmesi; gerek arama-kurtarma, gerek sağlık gerekse tüm çalışmaların organize edilmesi boyutlarında yaşamsal bir önem taşımaktadır. Afetlerde sağlık ve besin başta olmak üzere temel gereksinimlerin karşılanması ve yurttaşların yakınlarından haber alma hakkı bugün en çağdaş insanlık haklarındanır.

Her iki alanda da yapılması gereken çalışmaların 3 başlık altında ele alınması gerekmektedir.

1. Afet öncesi alınacak önlemler,
2. Afet anında yapılacak çalışmalar,
3. Afet sonrası yapılması gereken çalışmalar.

Afetlerde can ve mal kaybının azaltılması konusunda yapılacak çalışmaların en önemlisinin afet öncesinde alınacak önlemlerle sağlanabileceği, genel kabul gören bir anlayıştır. Bunun için afetlerin kamusal ve kişisel maliyetinin en aza indirilmesi için enerji ve haberleşme alanlarının olası bütün afetlere yönelik projeksiyonlar kapsamında hazırlanması gerekmektedir.

Bunların başında, afet anında enerji kökenli yangın ve diğer yıkımların azaltılması için erken uyarı sistemlerinin kurulması ve enerjinin kontrollü olarak kesintiye uğratılması ve bu kesinti çalışmasının yönetilebilir olması yönünde önlem almak gelmektedir.

Afet öncesinde, elektrik dağıtım ve indirici merkezlerinin en hızlı bir biçimde müdahaleye uygun hale getirilmesi, yerinde ve alternatif enerji kaynaklarının geliştirilerek merkezi enerji üretim ve iletim hattının tahrip olması durumunda acil durumlarda kullanılmak üzere işleme hazırlanması, akıllı bina uygulamasının yaygınlaştırılması, binalarda lokal ve alternatif enerji üretimi konusunda kullanıcıların teşvik edilmesi, kesintisiz haberleşme ağlarının oluşturulması için GSM şirketlerinin santral ve hatlarının güvenli bir biçimde tesis edilmesi, sadece afet sırasında ve sonrasında kullanılacak yedek iletişim hat ve merkezlerinin oluşturulması, afetlerde ayakta kalacak yaygın bir merkezi telsiz ağının oluşturularak bireysel telsiz kullanımıyla entegre edilmesi ilk akla gelen öneriler olarak sayılabilir.

Afet sonrası gerek arama kurtarma çalışmalarının sağlıklı ve etkin bir biçimde sürdürülmesi gerekse toplumsal ve bireysel yaşamın sürdürülmesi için enerji iletim ve haberleşme hatlarının varlığı büyük önem taşımaktadır. Bugün trafikten sağlığa, haberleşmeden su gibi temel yaşam gereksinimlerinin korunması ve ulaştırılması için elektrik enerjisi vazgeçilmez bir kamu hizmetidir. Bu kaynak ve hatların korunması, afet sonrasında en azından ana arterlerin ve sağlık kurumlarının enerjilendirilmesi, yaşamsal bir rol oynamaktadır. Bunun için afet öncesinde alınacak önlemlerin bir afet senaryosuna göre yapılandırılması ve tahkimi yanında,

afet sonrasında sürdürülebilirliği de çok önemlidir. Büyük bir afet durumunda jeneratör kullanımı ya da diğer ek önlemlerin etkili bir biçimde sürdürülebilir olması mümkün görünmemektedir. Bunun için sadece afet sonrasında kullanılacak kaynak ve hatların inşa edilerek yedeklenmesi, kamu kurum ve kuruluşları başta olmak üzere tüm toplumsal ve sivil kuruluşların alternatif enerji ve iletişim kaynakları edinmesi konusunda teşvik edilmesi zorunludur.

Burada öncelikli amacın, bütün sistemler yıkıma uğrasa bile bu yedek sistemlerin devreye sokularak en azından ana arterlerin enerjilendirilerek açık halde tutulması, sağlık, ulaşım, gıda ve barınma merkezlerinin beslenmesi büyük önem taşımaktadır.

- Bütün bu gereksinim ve hazırlıkların tartışılarak tasarlanması ve ivedi olarak uygulamaya sokulması için devlet tarafından kurulan AFAD'ın hazırladığı Türkiye Afet Müdahale Planı'nın bütün mesleki ve toplumsal/sivil kurumlarla yeniden gözden geçirilerek güncellenmesi,
- * Afet müdahale birimleri içinde bütün taraf kurum ve kuruluşların düzenli ve etkili olarak yer alması,
- Afete müdahale için öngörülen önlem ve yaptırımların gerek idari gerekse mali planlar içinde öncelikli olarak yer alması,
- İmar Yasası'ndan kentsel dönüşüme, yeşil alanların yönetiminden kent yaşamıyla ilgili bütün düzenlemelere kadar her türlü mevzuatın TAMP (Türkiye Afet Müdahale Planı) çerçevesinden gözden geçirilmesi,
- Enerji ve haberleşme sektörlerinde özelleştirmeler sonrasında ortaya çıkan dağınıklık ve plansızlığın toplumsal gereklilikler ve zorunluluklar çerçevesinden bir bakışla yeniden organize edilmesi,
- Enerji ve İletişim alanının stratejik ve kamusal yaşam alanları olarak ele alınması ve ekonomik zorunluluklara ve projeksiyonlara terk edilmemesi,
- Toplumsal yaşamın sürdürülebilirliğinin ve temel yaşam alanlarının kamu çıkarı perspektifiyle yeniden organize edilmesinin aklın ve bilimin verileri doğrultusunda değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bilimi reddetmenin, meslek odalarını devre dışı bırakmanın sonuçları

Bilindiği gibi, 2011 yılında 636 ve 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 3 Nisan 2012 ve 14 Nisan 2012 tarihlerinde, Planlı Tip İmar Yönetmeliği ile Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nde gerçekleştirilen değişiklik ve 9 Temmuz 2013 tarihinde 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. maddesinde yapılan değişiklikle meslek odalarının kamu adına denetim yapma yetkisi elinden alındı. Neticesinde meslek odaları işlevsizleştirildi, meslek odası-üye ilişkisi zayıflatıldı, meslek odalarının üyelerini denetlemesine engel getirildi, yapı denetim sistemi karmaşaya teslim edildi.

Meslek odalarının mevzuatında gerçekleştirilen değişiklikler, bilimi, bilimsel yöntemi umursamayan karar ve tasarruflar göstermektedir ki, deprem tehlikesi yeterince ciddiye alınmamakta, Türkiye'nin bir afet ülkesi olduğu gerçeği unutulmaktadır.

Oysa meslek odaları; toplumsal sorumlulukları gereği mesleki uygulamaları denetlemekte, mesleki niteliği yükseltmek amacıyla çalışmalar gerçekleştirmekte, üyelerinin sicilini tutmakta, üyeler tarafından gerçekleştirilen mesleki faaliyetleri kayıt altında bulundurmakta, yapı üretim sürecinin kanayan yarası olarak kabul edilen "imzacılığın" önüne geçmeye,

üyelerinin ayıplı, kusurlu iş yapmasını önlemeye, sahte mühendisliğin önünü alınmaya çalışmaktadırlar.

Siyasi erkin bu kurumları üretim sürecinin dışına çıkartma niyeti, bilimi reddeden, kadercilikten kaynaklanan bir anlayıştan beslenmekte ve açıktır ki, meslek odalarının kamu yararı taşımayan projelere, kentsel değerlerin sermaye gruplarına peşkeş çekilmesine itiraz etmesi engellenmek istenmektedir.

Yapı denetiminin kaçınılmazlığı, mesleki denetimin eksiksiz uygulanması, mesleki çalışma esaslarının bilimsel temelde belirlenmesi ve meslek odalarının işlevsel kılınması, Türkiye'nin bir afet ülkesi olduğu gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Bütün bunların, güvenli ve sağlıklı yapı üretimini sağlayamayan bir ülke için ne anlama geldiğini ise kamuoyunun takdirine bırakıyoruz.

Sonuç olarak

İstanbul ve çevresinin deprem başta olmak üzere afete maruz kalma riski giderek artmakta, süre daralmaktadır. Deprem ve diğer afetlerin yol açacağı tüm sonuçlara karşı yasal mevzuatlar tamamlanmalı, denetim, gözetim ve uygulama sisteminin taşıdığı sorumluluğu yerine getirmesi sağlanmalıdır.

Nüfusu, yapı stoğu, 1. ve 2. derece deprem bölgesinde olması, jeolojik koşulları, denize kıyısı olması, denizel dolgu alanları, dere yataklarındaki taşkın düzlüklerinin yerleşime açılması, düzensiz yerleşimi, hızlı ve çarpık kentleşmesi, kentsel dönüşüm konusundaki sorunları İstanbul'u tüm afetlerin zararları konusunda büyük bir risk altına sokmaktadır.

Deprem/afet güvenliğine önem verilmeli, yeterli jeolojik-jeoteknik inceleme ve modelleme yapılmadan karar süreçleri işletilmemelidir.

Yapı Denetim Yasası, İmar Yasası, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Yasa ve ilgili diğer yasa ve yönetmelikler, TMMOB ve Odaların önerileri alınarak yeniden düzenlenmelidir.

Bu görüş ve amaçlarla; TMMOB Mimarlar Odası Büyükşehir Şubesi, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Afet Yönetim Merkezi, İstanbul Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, TEİAŞ (Türkiye Elektrik İletim A.Ş.), Vodafone, Turkcell, Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi, AKUT (Arama Kurtarma Derneği), TRAC (Türkiye Radyo Amatörleri Cemiyeti)'nden konuşmacıların katılımıyla gerçekleşecek "Afette Haberleşme ve Elektrik Paneli"nde mevcut sorunlar ve bunların yanıtları ve yapılması gerekenler, uzman görüşleriyle tartışılacaktır.

**TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu**

PANEL PROGRAMI

09:00-09:30 Kayıt
09:30-10:00 Açılış Konuşmaları

1. OTURUM / 10:00 - 11:30 (Oturum Yöneticisi: H. Ergun Doğru)

Bölgesel Deprem - Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi
Yavuz Güneş - Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi

Afette Toplanma Alanları ve Akıllı Sistemlerin Yapıya Entegrasyonu
Sezgin Bilgin, Ürün Biçer Özkum - Mimarlar Odası Büyükkent Şubesi

Deprem ve Elektrik Tesisatı
Sabri Günaydın - EMO İstanbul Şubesi

2. OTURUM / 11:30 - 13:00 (Oturum Yöneticisi: H. Ergun Doğru)

Afetlerde TEİAŞ'ın Yeri ve Önemi
Mehmet Zeki Çelik - TEİAŞ 4. Bölge Müdürlüğü

Enerji Sektöründeki Afet Nedenleri
Yrd. Doç. Dr Hikmet İskender - İTÜ Afet Yönetim Merkezi

Elektrikli Araçların Afet Durumlarında Kesintisiz Güç Kaynağı Olarak Kullanılabilmesi
Dr. Ali Rifat Boynueğri - Yıldız Teknik Üniversitesi

Yemek arası / 13:00 - 14:00

3. OTURUM / 14:00 - 16:00 (Oturum Yöneticisi: Tayfun İşbilen)

Ulusal Afetlerde ve Elektrik Kesintilerinde İletişimin Sağlanması
Mustafa Komut - Vodafone

Afetlerde Haberleşme Sürekliliği
Cahit Erdoğan - Turkcell

Afet ve Acil Durumlarda Haberleşmeye Gönüllü Katılım Örneği
Aziz Şasa - Türkiye Radyo Amatörleri Cemiyeti Genel Başkanı

Arama Kurtarma Operasyonlarında İletişim Organizasyonu
Gizem Erdoğan - AKUT

Afet ve Acil Durum Yönetiminde İletişim Sistemleri
Doç. Dr. Berk Üstündağ

4. OTURUM / 16:00 - 18:00 (Oturum Yöneticisi: Tayfun İşbilen)

TEİAŞ İletişim Sistemleri
Fehmi Çoban - TEİAŞ 4. Bölge Müdürlüğü

Büyük Bir Depremde Haberleşme Altyapısı Nasıl Etkilenir
Doç. Dr. Ethem Görgün - İstanbul Üniversitesi

Deprem Sonrası Veri Merkezlerinde İş Sürekliliği İçin Tasarım Yaklaşımları
Dr. Bahadır Şadan - İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

Depremlerde Haberleşme Sorunları Üzerine Çözüm Önerileri
Yrd. Doç. Dr. Savaş Karabulut - Jeofizik Mühendisleri Odası İstanbul Şb.